

EPKK INFOLEHT

Põllumajanduse ja toidu-uudised Euroopast

BRÜSSELIS ON LAUAL LOODUST PUUDUTAVAD SEADUSED

Arutelusid varjutab sõda Ukrainas

Juunis avaldas Euroopa Komisjon kauaoodatud pestitsiidide säästva kasutuse määruse ja looduse taastamise seaduse eelnõud. Mõlemad sisaldavad rohkelt piiranguid põllumeeste tegevusele ning küsitavusi eesmärkide saavutamise realistlikkusest ja rahastamisest, seda eriti tingimustes, kus Euroopa pinnal on käimas sõda. Kirgi kütavad ka pooleliolevad arutelud raadamisvabade toodete määruse ning toiduainete märgistamise ja promotsioonipoliitika osas. Samal ajal jõudsid Euroopa Liit ja Uus-Meremaa kokkuleppele vabakaubanduslepingu osas, mis ühelt poolt avab uusi võimalusi EL tootjatele, kuid samas lubab turule ka senisest suurema koguse Uus-Meremaa veise- ja lambaliha ning piimatooteid. Euroopa Komisjon avaldas ka uue lühiajalise turuülevaate, mis peegeldab endiselt kõrgeid sisendihindu, kuid lubab, et toidupuudust ELis ei teki. Tulevikku vaadates on kõne all labori- ehk kultuurliha tootmise head ja vead; seni ei ole veel ühest arusaamist, kuivõrd tarbijad seda armastaksid, millised on tootmiskulud ja kuivõrd see aitaks vähendada lihatootmise süsinikjalajälge ning sobituks ringmajanduse põhimõtetega. Ärevaid uudiseid on juba viimase kuu aja jooksul tulnud Hollandist, kus põllumeeste kannatus on valituse kavandatavate uute keskkonnameetmete tõttu täielikult katkemas.

SELLES NUMBRIS:

- Tšehhi eesistumine - 2
- Pestitsiidid - 3
- Looduse taastamine - 5
- Turuülevaade - 7
- Teraviljaturg - 8
- Söödatootmine - 9
- Uus-Meremaa lepe - 10
- Kultuurliha - 11
- Hollandi farmerid - 12

ALGAS TŠEHHI VABARIIGI ELI EESISTUMISAEG

Prioriteetides on esikohal toidujulgeolek ja Ukraina sõjaga seotud kriis

1.juulist 2022 ELi nõukogu eesistumist alustanud Tšehhi Vabariik keskendub oma mandaadi jooksul viiele valdkonnaülelele juhtvaldkonnale: pagulaskriisi juhtimine ja Ukraina sõjajärgne taastumine, energiajulgeolek, ELi kaitsevõime tugevdamine ja küberruumi julgeolek, ELi majanduse strateegiline vastupidavus (toiduga kindlustatus) ja demokraatlike institutsioonide vastupidavus.

TŠEHHI PRIORITEEDID PÖLLUMAJANDUSES

1. Toiduga kindlustatuse tagamine

- Fookus on ELi põllumajanduse ja toidu rollil ülemaailmses säästvas toidutootmises

2. Ukraina kriisi mõjude käsitlemine

- Turuolukorra jälgimine, et leevendada tagajärgi põllumeestele ja tarbijatele
- Paindlikkuse taotlemine ühise põllumajanduspoliitika raames, sealjuures loobumata pikemas perspektiivis esialgsetest ühise põllumajanduspoliitika eesmärkidest
- Globaalsete aspektide kajastamine

4. Pestitsiidide kasutamise vähendamine ELis

- Kestliku põllumajandustootmise säilitamine ning kvaliteetse ja ohutu toidu tagamine tarbijatele
- Keskendumine pestitsiidide tõhusamale kasutamisele tervise ja keskkonna seisukohast
- Kogu ELi hõlmava pestitsiidide kasutamise vähendamise eesmärgi saavutamise õiglaselt kõigis liikmesriikides

5. Metsade hävitamise vältimine ja metsanduse edendamine

- ELi panuse suurendamine maailma metsade kaitsesse ja säästvasse metsandusse
- Tootjate võimaliku halduskoormuse ja tootepuuduse ohu ennetamine
- Tegevusruumi loomine Alalise metsanduskomisjoni tuleviku aruteluks

6. Geograafilised tähised ja toidu märgistamine

- Prantsusmaa eesistumise ajal tehtud töö jätkamine ja komisjoni esitatud seadusettepaneku arutamine
- Teaduskonverentsi korraldamine 27.-29. novembril „Toidu

märgistamine ja selle mõju toidu jätkusuutlikkusele

8. Loomatervis

- Tõsiste loomahaiguste ennetamise ja tõrje teemalise arutelu edasiarendamine eesmärgiga minimeerida nende mõju põllumajandussektorile
- Keskendumine sigade Aafrika katku ja linnugripi leviku ohjamisele kogu ELis
- Loomade heaolu arutelu olulisematel jooksvatel teemadel

9. Turu olukord

- Regulaarne turu arengute jälgimine

10. Uue ühise põllumajanduspoliitika rakendamine

- Arutelu põllumajandus- ja kalandusministrite nõukogus, keskendudes strateegiakavade protsessile liikmesriikides
- Arutelu ÜPP rolli üle

11. Kaubandusega seotud põllumajandusküsimused

- Kahe- ja mitmepoolsed suhted põllumajanduses WTO ja G20 põllumajandusministrite kohtumisel, käimasolevate ELi vabakaubanduslääbirääkimiste jälgimine, Vene invasiooni Ukrainasse ülemaailmne mõju

12. Üleminek põllumajandusettevõtte kestlikkuse andmevõrgule (FSDN)

- Ettepaneku tutvustamine ja esimene arvamuste vahetus, tehniline läbivaatamine

13. Põllumajandustoodete promotsioonipoliitika reform

- Arutelu töögruppides ja Põllumajanduse Erikomitees

EESISTUJARIIGIL ON POLIITIKATE MÕJUTAMISEKS VAID PIIRATUD VÕIMALUSED

Tšehhi Alalise Esinduse ELi juures põllumajandusatašee Stanislav Němec ütles Copa presiidiumis kõneledes, et energia mitmekesisuse osas töötab komisjon välja skeemi juhaks, kui gaasi pole enam saada ning kuidas ELi toidujulgeolek ja hind oleksid tagatud. Liikmesriikide valitsuste tasemel on sellele teemale suur toetus. Mercosuri kaubanduslääbirääkimiste osas on küsitud komisjonilt, kas on kavatsusi sellega edasi liikuda, eriti seoses metsade raadamise temaatikaga. Pestitsiidide säästva kasutamise osas survestab nõukogu paindlikkuse ning liikmesriikide olude arvestamise suunas, kusjuures komisjoni ettepanek pestitsiidide kasutamise keelamiseks nitraaditundlikel aladel vajab ilmselgelt selgitusi. Turuolukorra osas on tähtis hoida avatud siseturgu ning ELi võimet eksportida ja importida. Toidumärgistuse osas on eesistujariigil võimalik tegeleda vaid tehniliste, mitte poliitiliste ettepanekutega.

KOMISJON ESITAS ETTEPANEKU KEEMILISTE PESTITSIIDIDE KASUTAMISE VÄHENDAMISEKS

Ettepanek aitab luua kestlikud toidusüsteemid kooskõlas Euroopa roheleppe ja strateegiaga „Talustaldrikule“, tagades toiduga kindlustatuse ja kaitstes meie tervist

Teadlased ja tavakodanikud on üha enam mures pestitsiidide kasutamise ning nende jääkide ja metaboliitide kuhjumise pärast keskkonnas. Komisjoni hinnangul on pestitsiidide säästva kasutamise direktiivi alusel kehtivad nõuded osutunud liiga leebeks ja neid on rakendatud ebaühtlaselt. Samuti ei ole olnud piisavalt edukad integreeritud kahjuritõrje ning muude alternatiivsete lähenemisviiside meetodite kasutamisel. Keemilised pestitsiidid kahjustavad inimeste tervist ja põhjustavad elurikkuse vähenemist põllumajanduspiirkondades. Need saastavad õhku, vett ja keskkonda laiemalt. Seepärast tegi komisjon ettepaneku selgete ja siduvate eeskirjade kohta.

RANGED EESKIRJAD JA RIIKLIKUD VÄHENDAMISEESMÄRGID

Seatakse õiguslikult siduvad eesmärgid ELi ja liikmesriikide tasandil vähendada 2030. aastaks 50% keemiliste pestitsiidide kasutamist ja nendega seotud riske ning ohtlikumate pestitsiidide kasutamist. Liikmesriigid kehtestavad oma riiklikud vähendamiseesmärgid kindlaksmääratud parameetrite piires, et tagada kogu ELi hõlmavate eesmärkide saavutamine. Uued keskkonnasõbraliku kahjuritõrje eeskirjad tagavad, et kõik põllumajandustootjad ja muud kutselised pestitsiidikasutajad kasutavad integreeritud taimekaitset, mille puhul esmalt kaalutakse alternatiivseid meetodeid kahjuritõrje vältimiseks ja tõrjeks, enne kui viimase abinõuna võidakse otsustada keemiliste pestitsiidide kasuks. Põllumajandustootjad ja teised kutselised kasutajad peavad hakkama pestitsiidide kasutamise üle arvestust pidama. Lisaks peavad liikmesriigid kehtestama põllukultuuripõhised eeskirjad, milles määratakse kindlaks keemiliste pestitsiidide asemel kasutatavad alternatiivid.

TUNDLIKEL ALADEL TAIMEKAITSEVAHENDID KEELATAKSE

Tundlikel aladel keelatakse igasugune pestitsiidide kasutamine. Pestitsiidide kasutamine on keelatud sellistes kohtades nagu linna haljasalad, sealhulgas avalikud pargid või aiad, mänguväljakud, puhke- või spordiväljakud, avalikud teed ja Natura 2000 kaitsealad ning kõik ökoloogiliselt tundlikud alad, mida tuleb kaitsta tolmeldajate pärast. Uued eeskirjad lõpetavad keemiliste pestitsiidide kasutamise meie lähimas ümbruses, millega iga päev kokku puutume.

MÄÄRUS HAKKAB PEALE VASTUVÕTMIST KOHESELT KEHTIMA KÕIKIDES LIIKMESRIIKIDES

Ettepanekuga muudetakse praegune direktiiv määruseks, mis on vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides. Sellega lahendatakse probleemid, mis tulevad kehtivate eeskirjade nõrgast ja ebaühtlasest rakendamisest viimase kümne aasta jooksul. Liikmesriigid peavad esitama komisjonile üksikasjalikud iga-aastased eduaruanded ja rakendamisaruanded.

ÜLEMINEKU TOETAMINE

Peamiste poliitikameetmete pakett toetab põllumajandustootjaid ja teisi kasutajaid üleminekul kestlikumatele toidutootmissüsteemidele järgmiselt:

- Uued ühise põllumajanduspoliitika eeskirjad, millega tagatakse, et põllumajandustootjatele hüvitatakse kõik uute eeskirjade rakendamisega seotud kulud viieaastase ülemineku perioodi jooksul.
- Jõulisemad meetmed, et suurendada bioloogiliste ja madala riskiastmega alternatiivide valikut turul.
- Teadus- ja arendustegevus ELi programmi „Horisont“ raames, et toetada uusi tehnoloogiaid ja meetodeid, sealhulgas täppispõllumajandust.
- Mahepõllumajanduse tegevuskava, et saavutada strateegias „Talustaldrikule“ pestitsiidide suhtes püstitatud eesmärgid.
- Üleminekut toetab ka ettepanek põllumajandusettevõtete kestlikkust käsitlevate andmete kohta ning turu areng täppispõllumajanduse valdkonnas (näiteks pihustid, mis kasutavad georuumilist lokaliseerimist ja kahjuritõrje tuvastamise tehnikad).

TULEMUSI TAHETAKSE SAAVUTADA KOGU MAAILMAS

Kooskõlas pestitsiidide säästva kasutamise poliitikaga teeb komisjon varsti esmakordselt ettepaneku meetme kohta, mis põhineb komisjoni võetud kohustusel võtta toidus sisalduvate jääkide piirnormide üle otsustamisel arvesse ülemaailmseid keskkonnakaalutlusi. Sellise imporditud toidu turustamine, mis sisaldab keelatud ainete jääke mõõdetavas koguses, tuleks ELis aja jooksul keelustada. See innustab ka kolmanda riiki piirama või keelama selliste pestitsiidide kasutamist, mis on ELis juba keelatud.

Täpsemalt konsulteerib komisjon varsti liikmesriikide ja kolmandate riikidega meetme üle, millega vähendatakse tiامتoksaami ja klotianidiini jääkide piirnorm nullini. Need kaks ainet aitavad teadaolevalt märkimisväärselt kaasa tolmeldajate arvukuse vähenemisele kogu maailmas. Need on ained, mida ELis enam heaks ei kiideta. Kui meede vastu võetakse, ei tohi nende kahe aine mõõdetavaid jääke sisaldavat toitu pärast teatavat üleminekuperioodi enam ELis turustada.

EDASISED SAMMUD

Ettepanekut arutavad nüüd Euroopa Parlament ja nõukogu seadusandliku tavamenetluse kohaselt. Pestitsiididega seotud eesmärgid tuleks saavutada juba 2030 aastaks. Loe lähemalt [SIIT](#).

Pestitsiidide säästva kasutamise direktiivi alusel kehtivad nõuded on osutunud liiga leebeks. Liikmesriigid kehtestavad uued riiklikud vähendamiseesmärgid kindlaksmääratud parameetrite piires.

VÄHENDAMISE EESMÄRGID ON KOHUSTUSLIKUD, KUID KUIDAS NEID SAAVUTADA?

Põllumehed ootavad lahendust, mis tagab toidu tootmise jätkumise

Copa-Cogeca märkis määrusettepanekut kommenteerides, et Euroopa põllumehed ootasid varemkuuldud eesmärkide kehtestamise asemel toimivaid lahendusi ja alternatiivseid võimalusi nende eesmärkide täitmiseks. Rangete reeglite kehtestamine olukorras, kus tõhusaid alternatiivseid toimeaineid ei ole veel välja töötatud, ei ole realistlik ning seab ELi põllumajandussektori tuleviku ohtu. Samal ajal ei kehti sarnased reeglid toidutootmisele ülejäänud maailmas.

PÕHJAMAADE JA BALTI RIIKIDE PÖLLUMEHED OOTAVAD ÕIGLASI PIIRNORME

Põhjamaade ja Balti riikide põllumajandusettevõtete katusorganisatsioonid allkirjastasid ühispöörumise, kus märgiti, et olukorras kus EL-i liikmesriikides erineb taimekaitsevahendite kasutamine hektari kohta rohkem kui 10 korda, ei saa kehtestada ühtseid vähendamise protsente. Seetõttu peaksid õiguslikult siduvad riiklikud vähendamise miinimumeesmärgid riikide lähtetaset paremini arvesse võtma. Taimekaitsevahendite kasutamine on Põhja- ja Baltimaades EL-i keskmisest tunduvalt madalam ning meie põllumajandus on selles osas EL-is üks jätkusuutlikumaid. Nendele ELi liikmesriikidele, kus TKV kasutamine on juba suhteliselt väike, tähendaks edasine vähendamine suurt saagikadu, madalamat konkurentsivõimet ja suuremat ohtu ELi toiduga kindlustatusele, mis suurendab meie sõltuvust impordist. TKV kasutamise siduva regulatsiooni asemel tuleks julgustada ja rakendada vastutustundlikku kasutamist kogu ELis.

KOMISJON ESITAS LOODUSE TAASTAMISE MÄÄRUSE ETTEPANEKU

Eesmärk on heastada Euroopa loodusele tekitatud kahju 2050. aastaks

Euroopa Komisjon tegi 22. juunil ettepaneku võtta vastu esimene õigusakt, mis seab selged eesmärgid Euroopa looduse taastamiseks. Eesmärk on taastada 80% halvas seisundis Euroopa elupaiku ning tuua loodus tagasi kõikidesse ökosüsteemidesse alates metsadest ja põllumajandusmaast kuni mere-, magevee- ja linnaökosüsteemideni. Ettepanek täiendab kehtivaid õigusakte ning selle kohaselt hakatakse igas liikmesriigis kohaldama õiguslikult siduvaid eesmärgi looduse taastamiseks eri ökosüsteemides. Siht on kohaldada looduse taastamise meetmeid 2030. aastaks vähemalt 20% ELi maismaa- ja merealadest ning lõpuks laiendada neid kõigile ökosüsteemidele, mis vajavad 2050. aastaks taastamist.

TAASTAMINE TÄHENDAB KOOS LOODUSEGA ELAMIST JA TEGUTSEMIST

Määrus laiendab kehtivaid looduse taastamise meetmeid, nagu looduslikkuse taastamine, puude istutamine, linnade ja taristu haljastamine ja saaste kõrvaldamine, et võimaldada loodusel taastuda. Looduse taastamine ei ole sama mis looduskaitse ega tähenda automaatselt rohkem kaitsealasid. Taastamine tähendab koos loodusega elamist ja tegutsemist, suurendades kõikjal elurikkust, sealhulgas piirkondades, kus toimub majandustegevus, näiteks majandatavates metsades, põllumajandusmaal ja linnades. Taastamine hõlmab kõiki ühiskonna osi ja on kasulik kõigile, seda tuleb teha kaasavalt ning sellest on eriti palju kasu neile, kes sõltuvad elatise hankimisel otseselt heas seisundis loodusest, sealhulgas põllumajandustootjatele, metsandusettevõtjatele ja kaluritele. Tänu ökosüsteemi teenustele toob iga looduse taastamiseks kulutatud euro tagasi 8–38 eurot.

EESMÄRKIDE TÄITMIST RAHASTATAKSE PRAEGUSEST MITMEAASTASEST FINANTSRAAMISTIKUST

Looduse taastamise määrusega kehtestatakse taastamiseesmärgid ja -kohustused paljude maismaa- ja mereökosüsteemide jaoks. Enim tähelepanu pööratakse ökosüsteemidele, millel on suurim potentsiaal siduda ja talletada süsinikdioksiidi ning ennetada loodusõnnetusi (näiteks üleujutusi) või vähendada nende mõju. Uus määrus põhineb kehtival õigusaktidel, kuid hõlmab kõiki ökosüsteeme ega piirdu elupaikade direktiivi ja Natura 2000 kaitse-aladega. Eesmärk on suunata kõik looduslikud ja poollooduslikud ökosüsteemid 2030. aastaks taastamise teele. Selleks eraldab EL märkimisväärsed summad: prae-

guse mitmeaastase finantsraamistiku alusel eraldatakse elurikkusega seotud kulutusteks, sealhulgas taastamiseks, ligikaudu 100 miljardit eurot.

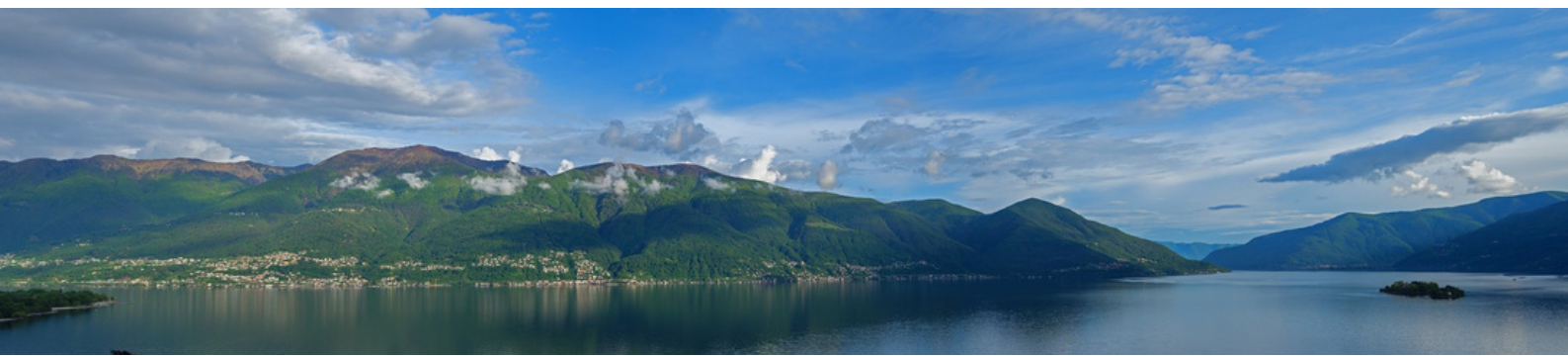
EESMÄRGID ON JÄRGMISED:

- 2030. aastaks peatub tolmeldajate populatsioonide vähenemine ja sealt edasi nende arvukus suureneb.
- 2030. aastaks peatub roheliste linnaalade kadumine, 2050. aastaks nende osakaal suureneb 5% võrra. Iga Euroopa linn ja äärelinn on puudega kaetud vähemalt 10% ulatuses ning hoonetesse ja taristusse integreeritakse rohealad.
- Põllumajanduslike ökosüsteemide elurikkus suureneb ning on näha positiivseid muutusi rohumaa liblikate ja põllumajandusmaa lindude arvukuses ning põllumaa mineraalmuldade orgaanilise süsiniku sisalduse ja põllumajandusmaa mitmekesiste maastikuelementide osas.
- Põllumajandusmaadel ja turba kaevandamise aladel taastatakse kuivendatud turbaalad.
- Metsa ökosüsteemide elurikkus suureneb ja metsade ühenduvus paraneb, suureneb lagupuidu ja ebaühtlaselt vananenud metsade osakaal, metsalindude arvukus ja orgaanilise süsiniku varu.
- Taastatakse mereelupaigad, näiteks mere-rohualad ja settelised põhjad ning delfiinide ja pringlite, samuti haide ja merelindude elupaigad.
- Kõrvaldatakse jõetõkked, et 2030. aastaks oleks vähemalt 25 000 km jõgesid vabalt voolavad jõed.

RIIKLIKUD TAASTAMISKAVAD

Et aidata eesmärgi saavutada ja säilitada samal ajal riikide oludega arvestav paindlikkus, kohustatakse määrus liikmesriike töötama tihedas koostöös teadlaste, huvitatud sidusrühmade ja üldsusega välja riiklikud taastamiskavad. Sätestatakse konkreetsed juhtimiseeskirjad (järelevalve, hindamine, planeerimine, aruandlus ja nõuete täitmise tagamine), mis parandaksid poliitika kujundamist riiklikul ja Euroopa tasandil ning tagaksid, et ametiasutused käsitleksid elurikkuse, kliima ja elatusvahenditega seotud küsimusi koos.

Loe lähemalt [SIIT](#).

LOODUSE TAASTAMISE EESMÄRGID TEEVAD PÕLLUMEHED MURELIKUKS

Copa-Cogeca avaldus komisjoni määrusettepaneku kohta

Copa-Cogeca toetab jätkuvalt ELi eesmärke kaitsta, säilitada ja taastada keskkonda meie planeedi tuleviku huvides ning seda eelkõige põllu- ja metsameeste rolli tõttu looduse eest hoolitsemisel. Kuid eesmärgid peavad olema realistlikud ja saavutatavad, nendega peab kaasnema piisav toetus, liikmesriikidel peab olema lubatud kohandada meetmeid vastavalt vajadustele ning austada tuleb omandiõigusi.

SÕJA AJAL ON TOIDUJULGEOLEK ERITI TÄHTIS

Sõja ajal muutub toiduga kindlustatus kriitilise tähtsusega aspektiks ja on oluline astuda vajalikke samme tagamaks, et toiduvarud jõuaksid jätkuvalt kõige enam kannatanuteni Ukrainas ja kogu maailmas. See on hetk ühtse Euroopa ja rahvusvahelise koostöö edasiseks tugevdamiseks. COVID-19 pandeemia, energiahindade tõusu ja Venemaa sissetungi Ukrainasse kumulatiivsed mõjud avaldavad sügavat ja pikaajalist mõju mitte ainult ELis, vaid ka mujal maailmas, eriti Aafrikas ja Lähis-Idas. Toiduga kindlustatus ja toidu taskukohasus on alati olnud ÜPP põhiosa, alates selle loomisest 60 aastat tagasi. Seoses COVID-19 ning Venemaa sissetungiga Ukrainasse on see probleem on taas esile ohuna, mis võib kogu meie ühiskonda radikaalselt raputada. Eriti tähelepanelik tuleb olla nüüd, kui on kavas üleminek säästvamatele toidusüsteemidele.

EBAREALISTLIKE EESMÄRKIDE MITTE SAAVUTAMISEL JÄÄVAD SÜÜDI PÕLLUMEHED

EL seab põllumeestele ja metsaomanikele ebarealistlikud eesmärgid. Looduse taastamise eesmärgid peavad olema saavutatavad ja realistlikud, et protsess saaks lähiaastatel ja -aastakümnetel õiglaselt ja täpselt teostatud. On oluline, et EL oleks Euroopa degradeerunud ökosüs-

teemide taastamisel ambitsioonikas; samas on samuti oluline, et teguei oleks pelgalt fantaasiaga, kus oodatakse tulemusi suvalisteks tähtaegadeks igal kümnendil kuni aastani 2050. Kui neid eesmärke ei saavutata, jäävad ebaõnnestumise põhjustamises süüdi põllumajandustootjad ja metsa-omanikud, mitte Euroopa Komisjoni ebarealistlikud ettepanekud.

LOODUST EI SAA TAASTADA ÜPP RAHASTAMISE ARVELT

EL-il puudub selge ja pikaajaline rahaline toetus looduse taastamiseks. Taastamine läheb maksma ligikaudu 7 miljardit eurot aastas, mille komisjon loodab katta mitmeaastases finantsraamistikus igal aastal elurikkuse taastamiseks ette nähtud 14 miljardist eurost. Suurem osa sellest peaks tulema ÜPP rahastamisest. Komisjoni rahaline sõltuvus ÜPP-st maa taastamiseks, mis ei ole enam põllumajandus- või metsamaa, ei ole teostatav ega rakendatav lühikeses, keskmises ega ka pikaajalises perspektiivis. Taastamine on võimalik ainult siis, kui see ei sõltu peamiselt ÜPP-st ja seda rahastatakse elurikkuse ja looduse taastamise sihtotstarbelise finantsmehhanismi kaudu. Pikaajaline looduse taastamine nõuab ka pikaajalisi ressursse, mitte vaid lühiajalisi meetmeid.

MÄÄRUSE ASEMELE PEAKS OLEMA DIREKTIIV

EL jätkab oma võimu laiendamist liikmesriikide üle. Komisjon teeb ettepaneku määruse kehtestamiseks justnimelt seetõttu, et sel juhul puudub vajadus õigusakti liikmesriikide seadustesse üle võtta, mis omakorda toob kaasa meetmete kiirema kasutuselevõtu. Lisaks sellele võimaldab komisjoni soov kasutada delegeeritud õigusakte lõputult laiendada ELi kontrolli liikmesriikide üle oma looduses keskkonda ise juhtida. Seaduses viidatud näitajate ja elupaikade vaba muutmise ja laiendamine ilma asjaosalistega nõuetekohaselt konsulteerimata põhjustab niigi tohutu hulga õigusaktide arvu jätkuva suurenemise.

MAAOMANIKUD PEAVAD EESMÄRGID HEAKS KIITMA

Omandiõiguste kaitse peab olema prioriteet. On hädavajalik, et looduse taastamise eesmärgid ei kahjustataks nende isikute omandiõigusi, keda need otseselt mõjutavad. Kõik meetmed peavad olema vabatahtlikud ning rakendatavad maaomaniku täielikul teadmisel ja nõusolekul, kuna looduse taastamine toimub eeskätt eramaal. Lisaks on taastamise edendamisel oluline tagada meetmete aktsepteerimine ka kohalikul tasandil.

KOMISJONI LÜHIAJALINE TURUVÄLJAVAAD

Jätukub ebakindlus Vene invasiooni tõttu Ukrainasse

Venemaa sissetung Ukrainasse mõjutab jätkuvalt ülemaailmseid toormeturge ja kujutab endast suurt ohtu toiduga kindlustatusele. COVID-19 järgsel taastumisajal, mida juba iseloomustavad turu tasakaaluprobleemid ja hinnatõusud, toob see kaasa täiendava ebastabiilsuse ja ebakindluse. Ukraina põllumajandus on otseselt mõjutatud kogu tarneahe- las tootmisest kaubanduseni, mis säilitab surve ülemaailm- sele teravilja ja õliseemnete tarnimisele.

TOIDU KÄTTESAADAVUS ELIS EI OLE OHUS

Pöud mõjutab ELi mitmes piirkonnas teravilja tootmist. Seetõttu on ELi teraviljatoodangu prognoos oodatust ma- dalam ja alla 2021. aasta taseme. Olemasolevad varud aita- vad aga rahuldada sisetarbimise vajadusi ja osa ekspordi- nõudlust, mis maailmaturgude survet silmas pidades jääb eeldatavasti kõrgeks. ELi loomakasvatusektor (liha- ja pii- matooted) seisab silmitsi loomahaiguste puhangute ja kõr- gete söödahindadega. Toidu kätte-saadavus ELis ei ole aga ohus.

KÕRGED SISENDIHINNAD TÕSTAVAD TOOTMIS- KULUSID

Põllumajandustoodete tootjahinnad on jätkuvalt kõrged, peamiselt Venemaa Ukraina agressiooniga kaasneva eba- kindluse ja kõrgete energiakulude tõttu. Need põhjustavad vältimatut tootmiskulude, näiteks elektri-, transpordi-, jahu- tus- ja küttekulude, aga ka väetiste ja muude sisendite hin- natõusu. Põllumajandustoodete hinnad maailmaturul on invasiooni algusest peale tõusnud 30%, kuigi viimastel nä- dalatel on täheldatud mõningast lõdvenemist, mis on osa- liselt seotud eelseisva saagikoristusega.

Põllumajandussaaduste tootjahindade tõus peaks ka edas- pidi kajastuma toiduainete tarbijahindades. Eeldatakse, et Euroopa tarbijad võiksid toiduainete inflatsiooni ohjami- seks minna kõrgema väärtusega toodetelt odavamatele toodetele.

VALGUKULTUURIDE KÜLVIPIND SUURENES

Komisjoni märtsis tehtud erand, mis lubas toiduks ja söö- daks kasutatavate põllukultuuride tootmist kesal, tõi kaasa valgukultuuride külvipindade suurenemise aastatel 2022/ 23. Prognoositav pindala suurenemine on 6% (2,2 miljonit hektarit) valgurikaste kultuuride osas möödunud aastaga võrreldes. Tänu suurenenud tootmisele kasvab EL-i valgu- rikaste kultuuride eksport eelmise aastaga võrreldes 19%. Põllumajandustootjad kasutasid seda erandit ka päevalille- de kasvatamiseks, kuna sellel on suhteliselt madal vee- ja väetamisvajadus. Päevalille hinnanguline külvipind ulatus seega 4,7 miljoni hektarini, kasvades aastaga 7,8%. Sel hoo- ajal peaks EL päevaliliseemnete toodang jõudma kõigi aegade kõrgeima tasemeni ehk 11,1 miljoni tonnini (+7,8%).

PIIM JA PIIMATOOTED

ELi piimatoodete hinnad on rekordiliselt kõrgel tasemel. Siiski on põllumajandusettevõtete kasumimarginaalid si- sendite (eriti sööda ja energia) ning logistika kõrge hinna tõttu endiselt madalad. Lisaks sellele on ilmastiku tõttu ro- humaade olukord kehvapoolne, mistõttu võivad ELi piima- tarded 2022. aastal langeda 0,6%. ELi juustutoodang võib seevastu kasvada 0,5% tänu konkurentsivõimelistele hinda- dele maailmaturul, mis hiljuti tõi kaasa kasvava ekspordi USA-sse ja väljaveo taastamise Ühendkuningriiki. Kodumai- ne jaemüük peaks olema stabiilne ja toitlustusteenused taastuma.

LIHA JA LIHATOOTED

ELi veiseliha tootmine peaks vaatamata kõrgetele hindade- le 2022. aastal vähenema. Selle põhjuseks on peamiselt sektori ümberkorraldamisest tingitud veiste arvu vähenemi- ne. Kogu aasta jooksul kasvab ELi lihaekspord eeldatavasti 4%, mis on tingitud suure väärtusega turgudest, nagu Kan- ada, Jaapan ja Ühendkuningriik. Loe lähemalt [SIIT](#).

ELI TERAVILJATOODANG VÄHENEB, ÕLIKULTUURIDE SAAK PALJULUBAV

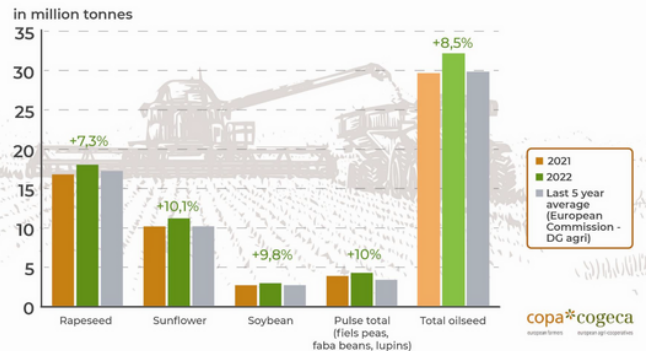
Copa-Cogeca prognoosi kohaselt sõltub paljugi ilmastikuoludest

Copa-Cogeca teravilja ja õlikultuuride töörühmade eksperdid märkisid juuni lõpus Brüsselis toimunud koosolekul, et hinnanguliselt tuleb kogu EL-27 teraviljatoodang 2022. a. 277 miljonit tonni. See oleks 4,4% madalam kui eelmisel tu- rustusaastal (kokku 290 miljonit tonni) ja 3,8% vähem kui viimase viie aasta keskmine (288 miljonit tonni).

EL-27 pehme nisu kasvupind oli peaaegu stabiilne, külvati 21,7 miljonit hektarit. Madalama saagikuse tõttu väheneb toodang 123,4 miljonit tonnini võrreldes 129,2 miljonit tonni- ga eelmisel aastal. Sarnast toodangu langust on oodata ka teiste teraviljade puhul, järsem langus on kõva nisu puhul, mille toodang peaks vähenema 2021. aastaga võrreldes 14,6%.

Copa-Cogeca teraviljatöörühma esimees Jean-François Isambert kommenteeris: „Eli pehme nisu tootmist võivad tugevalt mõjutada äärmuslikud kliimanähtused paljudes piirkondades, kus on kõrge temperatuur, vihapuudus või rahe. Ootame madalamat saaki, umbes -5%. Pidades silmas Ukrainas toimuvast sõjast tingitud toidupuuduse ohtu mitmes importivas riigis ja toiduainete hindade inflatsiooni on oluline, et Euroopa Komisjon võtaks neid hoiatusi tõsiselt arvesse ja näeks vajadusi ette. Mõnes piirkonnas oleme juba mures väetise ostmisel kogetud viivitusest. Läbipaistvust ja konkurentsi ELi väetiseturul tuleb tugevdada. Samuti oleme mures logistiliste kitsaskohtade pärast, mis mõjutavad Ukrainast pärit teravilja ekspordi ja sellega seotud turukatkestuste riske. Lõpuks vajavad teraviljakasvatavad praegu õiguskindlust, kuna nad peavad tegema otsuseid järgmise aasta külvi kohta lähinädalatel. Komisjon peab otsustama ÜPP 2023 paindlikkusmeetmete üle kiiresti, kindlasti enne sügiskülvi algust.

ÕILSEEDS AND PROTEIN CROPS PRODUCTION 2022 VS 2021 COPA COGECA FORECASTS FOR THE EU-27 (01.07.22)

ÕLIKULTUURIDE SAAK SUURENEMAS

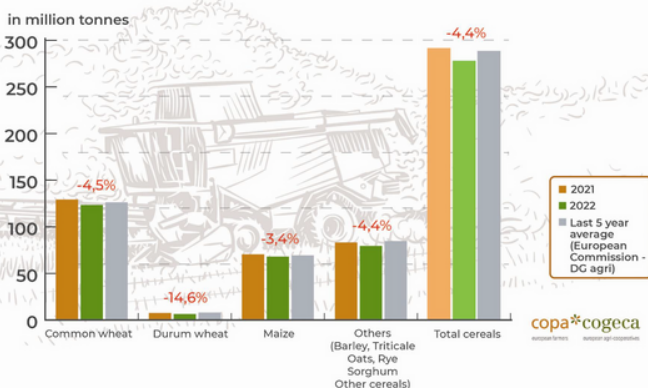
Õlikultuuride saagi osas on prognoosid positiivsemad. Copa-Cogeca näeb ette saagi suurenemist 32,1 miljoni tonnini, mis on 8,5% rohkem kui eelmisel aastal ja suurem kui viie aasta keskmine 29,8 miljonit tonni. EL-27 õliseemnete kõrgem toodang tuleneb kasvupinna suurenemisest peaaegu 1 miljoni hektari võrra võrreldes eelmise hooajaga. Juhul, kui ilmastikutingimused on soodsad, tuleb stabiilne saak.

Õliseemnete ja valgukultuuride töörühma esimees Pedro Gallardo rääkis, et Pürenee poolsaarel ja Kesk-Euroopa piirkondades olid talviljade külvingimused soodsad. Päevalille- ja valgukultuuride külvipind on kevadel pärast Vene invasiooni Ukrainasse kasvanud, vastavalt +9,3% ja +6%. Need prognoosid ei tohiks meid aga panna unustama suurenevaid raskusi tootmisel. Põllukultuuride kaitsmine haiguste ja kahjurite eest on keeruline, kuna tõhusaid kaitsevahendeid pole enam saadaval. Väga kiiresti on vaja tagada juurdepääs sortidele, mis on kliimamuutustega paremini kohanenud ja haigustele ja kahjuritele vastupidavad ning pakkuda ka efektiivseid alternatiivseid kaitsemeetodeid.

POOLA PÖLLUMEHED PROTESTIVAD: ODAV UKRAINA TERAVILI ÕNNESTAB KODUMAISE VILJA HINDA

Poola põllumehed hoiatavad, et kaupade kontrollimatu sissevool on viinud siseturul kunstlikult madalate hindadeni. Turg on üle ujutatud Ukraina teraviljaga, mis pidi saadeta- ma Aafrikasse ja Lähis-Itta. Ilmuvad kuulutused, kus nisu müüakse hinnaga 500 zlotti (106 eurot) tonn, samas kui õiglase hind peaks olema 1500 zlotti. Käes on uue saagi aeg, kodumaised hinnad pidevalt langevad ning laod on täis illegaalselt imporditud mullust saaki. Kõrgete tootmiskulude ja madalate kokkuostuhindade tõttu jäävad põllumehed järgmisel aastal tootmise alustamiseks rahaliste vahenditeta ning paljud farmid lähevad pankrotti. Kodumaisele teravilja- le ostjaid pole, sest see on kallim. See seab põllumehed ebavõrdsesse olukorda. Lahendusena pakuti välja, et saade- tised pitseeritakse Poola sisenemisel ning plommid eemal- datakse alles laevadele minnes, mis vähendaks survet sise- turule. Põllumajandustootjate esindajad ja ühendused pöör- dusid valitsuse poole palvega teha midagi, et vältida põllu- majanduse, eriti teraviljatootmise kokkuvarisemist, mis pa- ratamatult juhtub. Põllumeeste organisatsioon Agrounia korraldas seetõttu 7. juulil Varssavis suure meelevalduse.

CEREALS PRODUCTION 2022 VS 2021 COPA-COGECA FORECASTS FOR THE EU-27 (01.07.22)

ELI SÖÖDATOODANG 2022. AASTAL VÄHENEB

Teravilja hind tõuseb Venemaa agressiooni tõttu Ukrainas, mõju ka loomahaiguste levikul

ELi söodatootjate organisatsiooni FEFAC andmetel oli EL-i segasööda tootmine 2021. aastal stabiilne, kuid nüüd oodatakse kõrgeid teravilja hindu, mida õhutab Venemaa agressioon Ukrainas koos loomahaiguste leviku mõjuga. Brüsselis asuv organisatsioon hindab ELi loomasöödatoodanguks 2021. aastal 150,2 miljonit tonni, mis on 0,03% rohkem kui aasta varem. Peale seasööda-sektori suutsid kõik teised söodatootjad oma tootmist stabiliseerida või veidi suurendada ning seda vaatamata jätkuvalle COVID-19 pandeemiale, ülemaailmsele teraviljaturu rallile, tarneahela häiretele ja loomahaiguste levikule 2021. aastal. Seasööda tootmine langes 2021. aastal 1,5%, kuna peamistel eksporditurgudel lihanõudlus vähenes, eelkõige ekspordikeeldude ja Aasia- Vaikse ookeani piirkonna Aafrika katkust taastumise tõttu, samuti kõrgete söodavilja kulude, sigade katku mõju EL sees ja 2020. aastal toimunud järsu tõusu mõjul. Kõige enam mõjutas see Saksamaad, Prantsusmaad, Portugali, Hispaaniat, Austriat, Sloveeniat ja Ungarit, kuid FEFAC juhtis ka tähelepanu sellele, et Holland ja Belgia on jätkanud seakasvatuse kokku tõmbamist põllumajanduse keskkonnaheitmete vähendamiseks.

EL-i linnusööda toodang kasvas eelmise aastaga võrreldes 1,1%, toibudes osaliselt 2020. aastal COVIDi sulge-mismeetmetega seotud kahjustest (HoReCa), Iirimaa, Hispaania, Itaalia, Portugal, Austria, Soome ja Rumeenia linnusööda toodang kasvas rohkem kui 5%, samas kui Saksamaa, Prantsusmaa, Belgia,

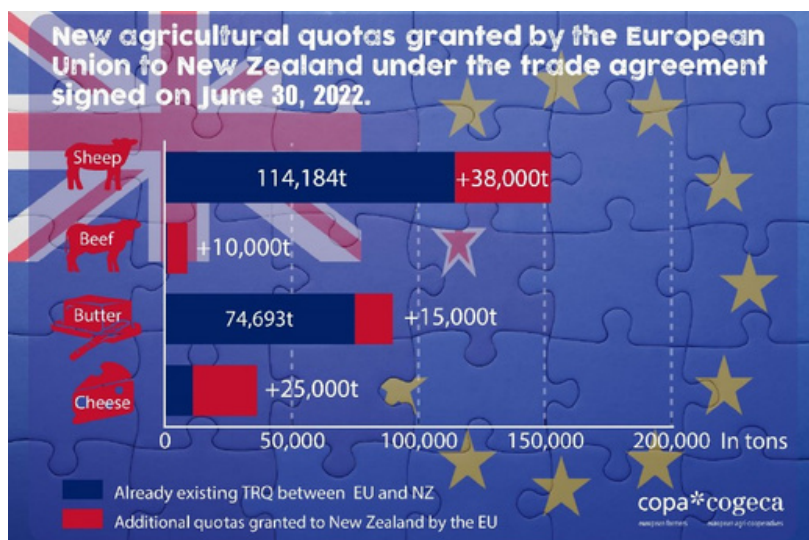
Rootsi, Poola ja Leedu toodang vähenes peamiselt kõrgete toorainehindade tõttu (põllumajandustootjad ei alustanud uut tootmistsükli), linnugripi ja munade madalate jaehindade pärast.

Veisesööda toodang suurenes 0,2% võrra, kusjuures Iirimaa, Bulgaaria ja Austria toodang suurenes +6% pärast tõsist põuda, mis mõjutas rohu kasvu. Itaalia ja Tšehhis otsustasid piimatootjad kõrgetele toorainekuludele reageerides osta tööstuslikku segasööta, mitte segada ise sööta farmides.

SÖÖDATOOTMISE VÄHENEMISEL MITMEID TEGUREID

FEFAC eeldab, et 2022. aastal vähendatakse söodatootmist sea- ja linnukasvatusektoris tooraine kõrge hinna, väiksema nõudluse ja linnugripi puhangute tõttu. FEFAC-i liikmed prognoosivad seasööda toodangu langust 3% ja linnusööda toodangu langust 4,2%. Veisesööda toodang väheneb 1,6%, mis toob kaasa segasööda tootmise üldise languse 2021. aastaga võrreldes 2,9% ehk 4,3 miljonit tonni. Ebakindlus on endiselt väga suur Venemaa jätkuva agressiooni tõttu Ukrainas. Ukrainast ja Venemaalt pärit söodamaisi, päevalillejahu ja muude söodamaterjalide kohest kadumist saab ainult osaliselt kompenseerida suurenenud söodaimport, peamiselt USA-st ja Kanadast. FEFAC loetleb ka tegurid, mis võivad sel aastal nõudlust mõjutada, sealhulgas loomahaiguste levik, Ukraina sõjaga seotud majanduslik ebakindlus, loomsete saaduste tootmiskuludest allapoole jäävad tootjahinnad ja ELi poliitilised otsused, sealhulgas heitkoguste vähendamise sammud, loomade heaolupoliitika ja raadamisvabad tarneahelad. Samuti hoiatab FEFAC Covidi põhjustatud võimalike häirete eest tarneahelas, märkides Hiinas kehtestatud piirangute mõju lisaiinete ja muude sööda koostisosade ekspordile.

Söodatootmist mõjutavad loomahaiguste levik, Ukraina sõjaga seotud majanduslik ebakindlus, madalad tootjahinnad ja ELi poliitilised otsused, sh heitkoguste vähendamise sammud, loomade heaolupoliitika ja raadamisvabad tarneahelad. Kadunud pole ka COVIDi põhjustatud häired tarneahelas.

EL SÕLMIS KAUBANDUSLEPINGU UUS-MEREMAAGA

ELi geograafilised tähised on kaitstud, kuid suureneb Uus-Meremaa turulepääs tundlike toodete osas

Läbirääkimised vabakaubanduslepingu sõlmimiseks Uus-Meremaaga algasid 2018. aasta juunis. Peale 12 vooru ja istungitevahelisi arutelusid jõuti 30. juunil 2022 kokkuleppele, mis pärast jõustumist pakub mõlema poole ettevõtjatele ja tarbijatele arvukalt uusi majanduslikke võimalusi. Lepingu kohaselt võtavad pooled enneolematult suuri kohustusi kestlikkuse edendamiseks, muu hulgas Pariisi kliimaleppe täitmiseks ja töötajate põhiõiguste tagamiseks. Kui aga neid sätteid ei täideta, saab viimase abinõuna rakendada kaubandussanktsioone.

HOOGUSTUB ELI PÕLLUMAJANDUSTOODETE EKSPORT JA ARVESTATAKSE ELI ERIHUVE

Pärast lepingu jõustumist paranevad ELi põllumajandustootjate võimalused müüa oma toodangut Uus-Meremaal. Kohe esimesest päevast kaotatakse tollimaksud ELi peamistele eksporttoodetele – sealihale, veinile ja vahuveinile, šokolaadile, suhkrukondiitritoodetele ning küpsistele. Lepingu kohaselt kuulub kaitsmisele ELi veinide ja kangete alkohoolsete jookide täielik loetelu (peaaegu 2000 nimetust). Uus-Meremaal hakatakse kaitsma ka 163 kõige tuntumat geograafilise tähisega traditsioonilist ELi toodet. Lepingus on arvesse võetud erihuve, mis on seotud nn tundlike ELi põllumajandustoodetega: mitmed piimatooted, veise- ja lambaliha, etanool ning suhkrumais. Leping lubab neid tooteid Uus-Meremaalt importida madalama tollimaksumääraga või nullmääraga ainult piiratud kogustes, vastavalt tariifikvoodile.

AMBITSIONIKAD KOHUSTUSED KESTLIKKUSE EDENDAMISEL

ELi ja Uus-Meremaa vaheline kaubandusleping on esimene, milles on arvesse võetud käesoleva aasta juunis vastu võetud Komisjoni teatist „Kaubanduspartnerluste jõud: ühiselt rohelise ja õiglase majanduskasvuni“, mis käsitleb kaubanduse ja kestliku arengu küsimusi. Pooled võtavad lepinguga ambitsioonikaid kaubanduse ja kestliku arengu kohus-

tusi paljudes valdkondades. Esimest korda on ELi kaubanduslepingus peatükk kestlike toidusüsteemide kohta, ar-tikkel kaubanduse ja soolise võrdõiguslikkuse kohta ning säte, mis käsitleb kaubanduse ja fossiilkütuste toetuste reformi. Lepingu jõustumisel liberaliseeritakse ka kestlike kaupade ja teenustega kauplemine.

JÄRGMISED SAMMUD

Lepingu tekst avaldatati komisjoni veebilehel. Nüüd toimub teksti õigustoimetamine ja tõlkimine kõikidesse ELi ametlikesse keeltesse. EL ja Uus-Meremaa saavad lepingule alla kirjutada pärast selle vastuvõtmist ELi Nõukogus. Pärast allkirjutamist nõukogus esitatakse tekst Euroopa Parlamendile. Leping jõustub, kui parlamendilt on nõusolek saadud ja ka Uus-Meremaa on selle ratifitseerinud.

OHVERDATI ELI PIIMANDUS, LAMBAD JA VEISELIHA

Kuigi Copa-Cogeca tunnustab Uus-Meremaa kõrgeid tarbijakaitsestandardeid ja Komisjoni jõupingutusi kaitsta geograafilisi tähiseid ja ELi tootmisstandardeid, leitakse, et see on Euroopa põllumajandustootjatele valus tundlikes sektorites tehtud kompromisside tõttu. Lepingus tehtud järeleandmised suurendavad ELi põllumajanduse struktuurset negatiivset kaubandusbilanssi (ligikaudu 750 milj. eurot 2021. a.) ning seda ajal, mil meil on raskesti investeeringute jätkamisega kestlikkuse tagamiseks. ELi tooted, näiteks vein ja sealiha, on juba 4,8 miljoni elanikuga Uus-Meremaa turul, jättes vähe varu meie kaubanduse tasakaalustamiseks ELi põllumajandussektori hüvanguks.

Kuigi Uus-Meremaa eksportijatel on praegu juba turulepääs 75 000 tonni võile ja 11 000 tonnile juustule, siis täiendav juurdepääs ELi lisandväärtusega valguturule ja tundlikele toodetele (või +15 000 t, juust +25 000 t, piimapulber+ 15 000 t) suurendab oluliselt survet turule ja annab ühele konkreetsele Uus-Meremaa piimatootjale tugeva läbirääkimispositsiooni impordi haldamisel. Lisaks praegusele Maailma Kaubandusorganisatsiooni kehtestatud 114,184 tonni suurusele lambaliha tariifikvoodile lisandub uue leppe kohaselt turulepääs 38 000 tonnile Uus-Meremaa lambalihale. See tekitab suurt muret ELi poolt Uus-Meremaale tehtud mõõnduste kumulatiivse mõju pärast, mis võib lisanduda juba muudes kahe- ja mitmepoolsetes lepetes kokku lepitud tariifikvoodidele ning seetõttu tuleks neid võtta arvesse tulevaste kaubanduslepingute sõlmimisel.

Loe lisaks [SIIT](#).

KULTUURLIHA TOOTMINE JA TARBIMINE TEKITAB VEEL PALJU KÜSIMUSI

Ülevaade Europarlamendis toimunud seminarist

Üle maailma arendavad teadlased ja ettevõtted rakuliha ja muid kultuurloomseid saadusi (mereannid, piim, munad, želatiin). Loomade sees kasvamise asemel põhinevad rakulised loomsed tooted elusloomadest eraldatud rakkudel, mida kasvatatakse laborites ja bioreaktorites. ELis kuuluvad need tooted uuendtoitu käsitlevate õigusaktide alla (määrus 2015/2283). Ühtegi sellist toodet ei ole praegu ELis turustamiseks lubatud, kuid lähitulevikus on oodata esimesi taotlusi ELi turule lubamiseks. Mis tooted need on, kuidas neid toodetakse? Milline on täpselt õiguslik raamistik nende võimalikuks ELi turule toomiseks? Millised on võimalikud riskid ja eelised? Milline on nende prognoositav mõju keskkonnale, sotsiaalsele ja loomade heolule? Kas need on tõesti alternatiiv traditsioonilistele loomsetele või taimsetele toodetele? Mida tarbijad ja põllumehed arvavad? Nendele küsimustele püüti vastuseid leida juulis Europarlamendis toimunud seminaril.

KULTUURLIHA ON VÕIMALUS ROHELEPPE EESMÄRKIDE TÄITMISEKS

11 ELi ettevõtte loodud koalitsiooni „Euroopa rakupõllumajandus“ (Cellular Agriculture Europe) president Robert Jones kõneles, et tulevikus aitab rakupõhine põllumajandus koos tavapäraste põllumajandustavade jätkusuutlikkuse reformidega Euroopal rahuldada kasvavat nõudlust valgusjärele, andes samal ajal tarbijatele võimaluse valida maitsvaid, toitvaid ja ohutuid liha- ja mereande. Rakupõllumajanduse edukas kasutuselevõtt lisab võimsa tööriista, mis aitab saavutada meie ühiseid eesmärke Euroopa roheleppes.

KULTUURLIHA TOOTMISEKS ON VAJA ROHKEM TAASTUV-ENERGIAT, KUID VÄHEM MAAD

Pelle Sinke Hollandi uuringu- ja konsultatsioonifirmast CE Delft rääkis hiljuti läbiviidud kaheaastasest projektist, mille eesmärgiks oli vastata küsimustele, millised on kultuurliha keskkonnamõju ja tootmiskulud ning kas see suudaks konkureerida tavatootmisega. Kokkuvõttes leiti, et kultuurliha tootmiseks on vaja rohkem (taastuv)energiat, kuid vähem maad, mistõttu selle tootmise süsiniku jalajälg on väiksem, kui tavatootmisel. Kestlikkuse põhimõtteid tuleb rakendada aga koheselt tootmise arendamisel ning samuti kogu tarneahelas.

KULTUURLIHA LIIGITUB ELIS UUENDTOIDU SEADUSANDLUSE ALLA

DG SANTE esindaja kõneles, et kultuurliha teemaikat käsitleb ELis uuendtoitu puudutav seadusandlus. Uuendtoitude tunnustamine ei ole kunagi piisavalt kiire, kuna see on väga keerukas ja sageli oleneb tunnustuse saamise kiirus ka sellest, kui võrd täielik on taotluses esitatud info. Tunnustamisel on olulisim kriteerium (inimeste) tervis. Tarbija usalduse kaotust ei saa lubada. Realistik tunnustuse saamise aeg kultuurliha tootmiseks ELis on 18 kuud kuni 2 aastat.

TAVAPÄRASE LIHA ASENDAMINE KULTUURLIHAGA EI OLE TERVISLIKUM

ELi tarbijakaitseorganisatsiooni BEUC esindaja Camille Perrin väitis, et kestlike toidusüsteemide saavutamise ja kliimamuutusega võitlemise huvides peame muutma ka seda, mida sööme – liiga palju kaloreid, rasva, töödeldud liha, kuid ebapiisavalt taimset toitu. Tarbime liiga palju valku, sellepärast ei ole vaja liha mitte millegagi asendada, vaid seda tuleks vähem tarbida. Ei ole ka teada, kui võrd tarbijad kultuurliha omaks võtaksid; kuigi propageeritakse putukaid jm alternatiivseid valke, on küsitluste kohaselt ainult 30% tarbijaist nõus neid tarbima. Kultuurliha peab olema korralikult märgistatud, sh ka restoranis. Vajame tootele uut nimetust, mis oleks neutraalne ja arusaadav tarbijale. Kui asendame punase liha kultuurlihaga, ei muuda see tervise aspektist suurt midagi. Samuti ei pruugi süsinikujalajälg olla väiksem, seda peab alles tõestama.

MÕJU TAVAPÕLLUMAJANDUSELE EI OLE SELGE

Põllumajandustootjate esindajad ei ole kultuurlihast üldiselt vaimustuses. Copa-Cogeca esindaja sõnul on vaja uuringuid, mida toob kultuurliha tootmine kaasa põllumajandustegevusele, sotsiaalne ja majanduslik aspekt, maahoodus, elurikkus, ringmajandus? Kultuurliha tootmiseks vajame rohkem taastuvenergiat, seega maad. Via Campesina esindaja sõnul teeskleme, et lahendame keskkonnaprobleeme, kuid anname toidu tootmise mõne üksiku suurkorporatsiooni kätte. Tööstus püüdleb kogu aeg odavama tootmise poole ja seda ühiskonna ja kohalike arvelt. Farmerid on probleem, sest nende tegevus on kallis. Tegelik elu ongi kallis, sel on mõju keskkonnale jne. Kui tahame hea kvaliteediga tervislikku ja tõelist toitu, peame selle eest maksma kollektiivselt. Kultuurliha strateegia ei lahenda näljaprobleemi. Tähtis on, et teadusuuringute tulemused ja rahastamine oleksid kättesaadavad kõigile, ka SME-dele.

HOLLANDI PÕLLUMEESTEL ON VALITSUSE PLAANIDEST MÕÖT TÄIS

Lämmastikuheite vähendamise kava kaotaks 30% Hollandi põllumajandustegevusest

Juuni keskpaigast on üle Hollandi levinud põllumeeste protestiaktisioonid, mis kogu Euroopas suurt tähelepanu pälvivad. Põllumehed on tulnud trak-toritega tänavatele, blokeerides kiirteed, lennujaamade sissepääsud ja suuremate kaubanduskettide jaotuskeskused, mistõttu jäid mõned kaupluste riiulid tühjaks. Protestiks on isegi viidud vedel-sõnnikut loodus- ja lämmastikupoliitika ministri Christianne van der Wali kodu ette. Vastasseis politseiga on muutunud üsna tuliseks, hiljuti tulistas politsei hoiatuslaske traktorit juhtinud teismelise pihta. Keegi viga ei saanud, kuid kolmel inimesel tuli päevake vangimajas veeta.

FARMID PEAVAD KOHANEMA VÕI TEGEVUSE LÕPETAMA

Hollandi valitsus esitles juunis uut skeemi peamiselt lämmastikoksiidi ja ammoniaagi heidete vähendamiseks üleriigiliselt 50% võrra aastaks 2030. Eesmärgi saavutamiseks tuleks mõnedes piirkondades vähendada heiteid 75% võrra. Valitsuse sõnul on ilmselge, et mitte kõik Hollandi farmerid ei saa oma tegevust jätkata ja need, kes jätkavad, peavad tegutsemisviisi muutma. Ette on nähtud 7,5 miljardit eurot kompensatsiooniks põllumajandustegevusest loobumise eest. Need, kes loobuda ei soovi, peavad rakendama innovatiivseid lahendusi, laiendama tegevust või kolima (Natura 2000 aladelt) mujale. Hollandi põllumeeste katusorganisatsiooni LTO sõnul kaotaks valitsuse lämmastikuheite vähendamise kava 30% riigi põllumajandustegevusest.

EESMÄRGID ON PÕLLUMEESTELE VASTUVÕETAMATUD

Põllumehed ja ka mõned vasakpoolsed poliitikud leiavad, et valitsuse eesmärgid on liiga ekstreemsed ja põhinevad „rohelinele fantaasiale“ ning küsitavatele teadustulemustele. LTO hinnangul keskendutakse liigselt loomade arvu vähendamisele, ei räägita innovatsioonist ega kestlikest lahendustest. LTO on pakkunud omapoolseid lahendusi, aga valitsus ei ole neid arvestanud. Samuti on põllumeeste hinnangul valitsuse kasutatav saaste mõõtmise mudel ebatäpne. Põllumajandustootjad kahtlustavad, et valitsuse motivatsioon põllumaa vähendamiseks on põhjustatud vajadusest ehitada rohkem eluasemeid riigi kasvavale rahvastikule. Nad viitavad loodus- ja lämmastikupoliitika mi-

nistri ütlustele "Me vajame kiirust, sest me vajame maju", mida on korranud ka peaminister. Samal ajal ei ole kehtestatud samavõrd karme reegleid teistele valdkondadele nagu lennundus, ehitus ja transport, mille saaste on oluliselt suurem.

KÜSIMUS ON, KUIVÕRD HOLLANDI ÜHISKOND PÕLLUMEHI TOETAB

Hollandi põllumeeste katusorganisatsioon LTO toetab sõbralikke meeleavaldusi ega kiida heaks vägivalda ega seaduste rikkumist, sest oluline on hoida avalikkuse poolehoidu põllumeestele. Elanike hulgas neil päevil läbi viidud küsitlus näitas, et kui valimised toimuksid praegu, kaotaks Hollandi valitsev partei VVD parlamendis 13 kohta senisest 34-st, samas kui kolm aastat tagasi moodustatud põllumesste partei „Farmerite ja Kodanike Liikumine“ saaks senise ühe koha asemel 20.

TEGEMIST ON HOLLANDI SISEASJAGA

LTO esindajad rõhutavad, et Hollandis toimuvad meeleavaldused on täielikult siseriiklik asi ning ei ole kavas laiendada protestiaktisioone Brüsselisse ega kuhugi mujale, samuti ei küsita väljastpoolt riiki mingit abi, toetust ega solidaarsust. Meeleavalduste leviku tõkestamiseks ei soovita seda eriti kajastada rahvusvahelises pressis. Huvi on tundnud Hispaania, Itaalia ja Poola organisatsioonid, avaldusi on teinud ka eurosaadikud. Lisainfo jaoks infot, on parim pöörduda otse LTO pressiesindaja poole.

Küsi lisa: est.chamber@skynet.be

Lehe väljaandmist toetab:

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Põllumajanduskoda

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Pärnu mnt. 141
Tallinn 11314
Telefon: 6009 349
E-post: info@epkk.ee
www.epkk.ee